

PERIODIEKE BEOORDELING CONSTRUCTIEVE VEILIGHEID NIET MEER VRIJBLIJVEND

Openbare gebouwen waar meer dan 5.000 mensen kunnen samenkomen, moeten sinds 1 juli 2024 periodiek worden beoordeeld op constructieve veiligheid. De wettelijke verplichting is opgenomen in de Omgevingsregeling. De initiële beoordeling moet zijn uitgevoerd vóór 1 juli 2025. Wat houdt deze beoordeling precies in en wat is de rol van het bevoegd gezag? We spraken met Marcel Balk (VRO) en constructeur Dick Bezemer (gemeente Rotterdam en voorzitter COBc).

TEKST FRANK DE GROOT

“Het is vreemd dat we in ons land wel de uitvoering van een gebouw controleren, maar vervolgens in de gebruiksfase alleen nog bij incidenten gaan kijken”, zegt Dick Bezemer. Hij is Teammanager bouwconstructies, bouwfysica, brandpreventie en funderingsloket bij de Gemeente Rotterdam en voorzitter COBc (Centraal overleg bouwconstructies), waar gemeentelijke constructeurs bij zijn aangesloten. “Een auto moet je na vier jaar een APK-keuring laten ondergaan, en vervolgens iedere twee jaar. Maar bijvoorbeeld publieke gebouwen waar veel mensen samenkomen controleren we in de gebruiksfase niet meer.” Maar waarom moeten we openbare gebouwen aanvullend

controleren? Dick legt uit: “Er kan sprake zijn van ontwerpen en uitvoeringstechnische fouten, veroudering en signalen, zoals scheurvorming of kraakgeluiden. Er zijn ook risicovolle constructies; denk aan tribune-elementen met springende supporters, water- en sneeuwaccumulatie op daken of uitkragende galerijen en balkons. Ook veranderd gebruik, een veranderde omgeving of wijzigingen in de constructie kunnen aanleiding zijn tot inspecties. De eigenaar van een bestaand bouwwerk is volgens het Bbl verantwoordelijk voor de constructieve veiligheid van zijn gebouw. Eigenaren beseffen dat vaak niet. Dus je moet regelmatig inspecteren, maar dat gebeurt te weinig.”

VERPLICHTE BEOORDELING

Door incidenten in bijvoorbeeld voetbalstadions is de urgentie en noodzaak voor veilige publieke gebouwen flink toegenomen. “Feitelijke aanleiding is het advies van de Onderzoeksrada voor Veiligheid naar aanleiding van onderzoek naar de instorting van het dak van het AZ-stadion in november 2020”, zegt Marcel Balk, coördinerend beleidsmedewerker ministerie VRO. “Het advies luidde: ‘Stel voor publiek toegankelijke gebouwen uit de gevolgklasse 3 wettelijk verplicht dat de eigenaren periodiek onderzoek laten doen naar de constructieve veiligheid van het gebouw’. Aan dat advies hebben we invulling gegeven, en daarbij goed gekeken dat de uitvoering hiervan proportioneel en risicogericht is.”

Inmiddels is sinds 24 maart 2023 artikel 3.6a in het Bbl opgenomen. Dit artikel luidt als volgt: *‘De eigenaar van een bouwwerk of degene die uit anderen hoofde bevoegd is tot het treffen van voorzieningen aan dat bouwwerk is verplicht periodiek een beoordeling te doen van de constructieve veiligheid van dat bouwwerk als het behoort tot een bij ministeriële regeling aangewezen categorie bouwwerken.’* In de Omgevingsregeling is die verplichting nader uitgewerkt (zie kadertekst op pagina 8). Daar lezen we ook (artikel 5.62) dat het in de eerste fase gaat om gebouwen die na 1950 zijn gebouwd (of verbouwd) en die bestemd zijn voor minimaal 5.000 personen.

VOOR WELKE GEBOUWEN?

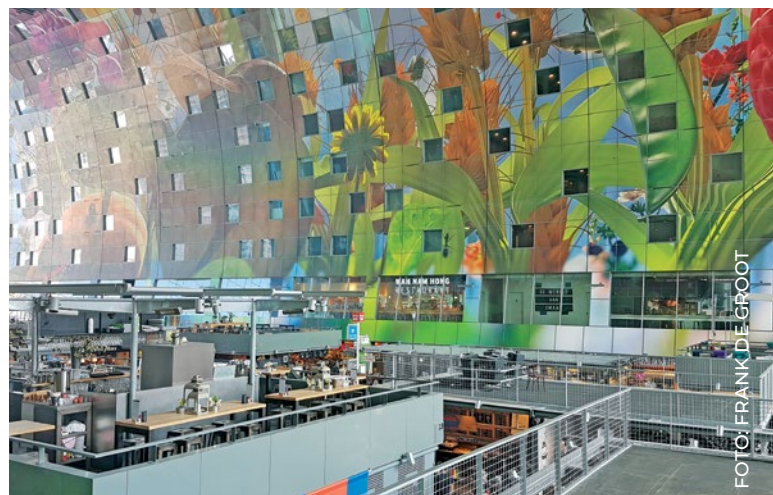
De periodieke beoordeling wordt dus gefaseerd ingevoerd. Zoals eerder opgemerkt gaat het in de eerste fase om gebouwen die na 1950 zijn gebouwd (of verbouwd) en die bestemd zijn voor minimaal 5.000 personen. Het betreft gebouwen uit gevolgklasse 3 (conform NEN-EN 1990). Dat zijn gebouwen met een bijeenkomstfunctie, een onderwijsfunctie, een sportfunctie of overige gebruiksfunctie voor het personenvervoer. Hieronder vallen onder andere concertzalen, theaters, stadions, tribunes, bioscopen, evenementenhallen, sporthallen, gebedshuizen, onderwijsgebouwen, winkels en/of winkelcentra en stationsgebouwen. “Er wordt vanuit gegaan dat er circa 200 gebouwen in Nederland onder deze categorie vallen”, zegt Marcel.

Uiteindelijk zullen ook publieke gebouwen met een ruimte waarin 500 personen tegelijkertijd kunnen verblijven, de beoordeling moeten ondergaan. “Over wanneer dit vervolg wettelijk zal worden ingevoerd is nog niet besloten. Feit is dat je voldoende constructeurs moet hebben om gebouwen te controleren en voldoende capaciteit bij het bevoegd gezag om te handhaven. Het is ook niet het idee om dit door te trekken naar bijvoorbeeld woningbouw.”

Hoe kan een gemeente gebouwen identificeren op het maximaal aantal gebruikers? Marcel reageert: “De publieke gebouwen waarover we het hier hebben zijn ook gebruiksmeldingsplichtig voor brandveilig gebruik. In de gebruiksmelding wordt het aantal personen opgegeven. Gemeenten kunnen hun bestand van gebruiksmeldingen dus gebruiken om de betreffende gebouwen te vinden.”

De instorting van een deel van het dak van het AZ-stadion was aanleiding voor de ontwikkeling van NTA 8790.

Markthal, Rotterdam.

NTA 8790

Belangrijk bij de beoordeling van de constructieve veiligheid is NTA (Nederlandse Technische Afspraak) 8790 ‘Periodieke beoordeling betrouwbaarheid van constructieve veiligheid van bestaande bouwwerken’. We lezen namelijk in artikel 5.63a van de Omgevingsregeling: *‘Een bouwwerk als bedoeld in artikel 5.62 wordt uiterlijk drie jaar na de gereedmelding beoordeeld volgens NTA 8790 door een bedrijfs als bedoeld in artikel 5.65.’*

Dick: “Deze NTA heeft een risico-gestuurde aanpak. Daarbij wordt gekeken naar de kans op bezwijken van een constructieonderdeel en de gevolgen ervan. Er moet zowel een initiële beoordeling als een periodieke beoordeling plaatsvinden. De initiële beoordeling voor gebouwen in de eerste fase moet zijn uitgevoerd vóór 1 juli 2025. De frequentie van de periodieke beoordeling is afhankelijk van het risico en varieert tussen de drie en de tien jaar.”

BEOORDELING CV IN OMGEVINGSREGELING

We geven hier de belangrijkste (delen van) artikelen weer uit Afdeling 5.6 'Periodieke beoordeling van de constructieve veiligheid van een bouwwerk' in de Omgevingsregeling.

Artikel 5.62 (bouwwerken)

1. Als bouwwerk waarop artikel 3.6a van het Besluit bouwwerken leefomgeving van toepassing is wordt aangewezen een bouwwerk met:
  - a. een bijeenkomstfunctie;
  - b. een onderwijsfunctie;
  - c. een sportfunctie; of
  - d. een overige gebruiksfunctie voor het personenvervoer, niet zijnde een nevengebruiksfunctie daarvan, als het bouwwerk voor deze gebruiksfuncties is bestemd om te worden gebruikt door ten minste 5.000 personen.
2. Onder de aanwijzing valt niet een bouwwerk dat voor 1 januari 1950 nieuw is gebouwd, tenzij het:
  - a. op of na 1 januari 1950 is verbouwd met een verandering van de draagconstructie;
  - b. op of na 1 januari 1950 een wijziging van de gebruiksfunctie heeft ondergaan; of
  - c. een gebruiksgebied heeft dat niet in zijn geheel is voorzien van uitwendige scheidingsconstructies.

Artikel 5.63 (initiële beoordeling)

1. Een bouwwerk als bedoeld in artikel 5.62 wordt uiterlijk drie jaar na de gereedmelding beoordeeld volgens NTA 8790 door een bedrijf als bedoeld in artikel 5.65.
2. Het rapport met de bevindingen van de initiële beoordeling bevat:
  - b. een verklaring van de persoon, bedoeld in artikel 5.65, tweede lid, dat naar zijn oordeel:
    - 1°. het vertrouwen is gerechtvaardigd dat bij het bouwwerk niet meer dan 500 personen gelijktijdig gevaar lopen bij het bezwijken van een constructieonderdeel;

Artikel 5.64 (periodieke beoordeling)

4. Dit artikel is niet van toepassing op een bouwwerk waarvan het rapport van de initiële beoordeling, bedoeld in artikel 5.63, een verklaring bevat van de persoon, bedoeld in artikel 5.65, tweede lid, dat naar zijn oordeel het vertrouwen is gerechtvaardigd dat bij het bouwwerk niet meer dan 500 personen gelijktijdig gevaar lopen bij het bezwijken van een constructieonderdeel.

Artikel 5.65 (beoordelend bedrijf)

1. De beoordeling van een bouwwerk als bedoeld in deze afdeling wordt uitgevoerd door een bedrijf dat, anders dan via de overeenkomst tot het uitvoeren van die beoordeling, niet organisatorisch, financieel of juridisch betrokken is bij het eigendom of het gebruik van het bouwwerk en dat niet betrokken is of is geweest bij de nieuwbouw of verbouw van het bouwwerk of het toezicht daarop.
2. De beoordeling wordt uitgevoerd door een persoon met een registratie voor het deskundigheidsgebied registerontwerper of registertoetser B in het register van de Stichting Constructeursregister.

Artikel 5.66 (overgangsrecht initiële beoordeling)

Een bouwwerk dat voor de inwerkingtreding van deze afdeling gereed is gemeld, wordt in afwijking van artikel 5.63, eerste lid, beoordeeld voor 1 juli 2025.

De volledige tekst lezen? Ga naar <https://wetten.overheid.nl/BWBR0045528/2025-04-01>. Klik in de linkerkolom onder 'Omgevingsregeling' op 'Alles openklappen'. Scroll nu naar (afdeling) § 5.6.

Marcel vult aan: "De beoordeling moet worden uitgevoerd door een onafhankelijke, deskundige partij die niet betrokken was bij het oorspronkelijk ontwerp. Deze moet een Registerontwerper of Registertoetser B zijn volgens het Constructeursregister."

WIE DOET WAT?

Dick wijst erop dat de verantwoordelijkheid voor de constructieve veiligheid van publieke gebouwen bij de gebouweigenaar ligt en niet bij de gemeente: "Hoewel gemeenten zich betrokken voelen bij grote publieke gebouwen, reikt onze plicht niet verder dan het sturen van een brief naar de gebouweigenaar, waarin we wijzen op de beoordelingsplicht. De gebouweigenaar moet vóór 1 juli 2025 de gebouw(en) laten controleren die onder de beoordelingsplicht vallen en hier verslag van uitbrengen bij het bevoegd gezag. Indien de gebouweigenaar niet vóór 1 juli 2025 reageert, gaan we eerst in overleg. Is men al gestart met

onderzoek, dan wachten we het onderzoeksrapport nog even af. Wanneer dat echter niet tot resultaat leidt kunnen we een dwangsom opleggen en in het uiterste geval bestuursdwang toepassen. Handhaving is ook nodig indien het onderzoeksrapport aangeeft dat er gebreken zijn. Als een gebouw onder afkeurniveau komt moeten we wel handhaven. Maar eigenlijk moet de gebouweigenaar zelf alert zijn."

Maar ja, wat is een ernstig gebrek? "Indien er een gebrek wordt geconstateerd bij een constructieonderdeel, dan mag het bezwijken daarvan geen voortschrijdende instorting veroorzaken. Dus scheuren in bijvoorbeeld draagconstructies moet je kritisch bekijken. Maar het kan ook gaan om gebreken die constructief niet relevant zijn." Marcel besluit: "Belangrijk gevolg van de nieuwe wetgeving is dat de bewijslast nu bij de gebouweigenaar ligt en de gemeente op basis van de beoordelingsplicht kan handhaven." ■